

1899-07-04

AFSENDER

Emil Hannover

MODTAGER

Johan Rohde

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Dateringsbegrundelse:

Datering i brev

Arkivplacering:

Den Hirschsprungske Samling

TRANSSKRIFTION

4 Juli 1899

Kære Rohde

Tak for Brevet i Anledning af vor lille Piges Fødsel. Tak ogsaa for det 2det af de store Breve fra Sicilien, som jeg havde megen Glæde af og stort Udbytte. Jeg kunde naturligvis forlængst have kvitteret for dets Modtagelse; men jeg kunde ikke samle mig til et ordentligt Brev, og jeg vilde ikke nøjes med at takke for det med et Par Linjer. Naa, saa gik jo Tiden, – Langsomt nok forresten, for det var jo en Ventetid, der ovenikøbet blev længere end beregnet. Omsider indfandt dog den lille Tøs sig. Det var d. 19 Juni, og alt gik saa vel og let, at min Kone bagefter (hun havde heller ikke knyet, medens det stod paa) erklærede, at "det gjorde egentlig ikke ondt." I gaar var det 14 Dage siden. Hun er allerede oppe hele Dage, har været baade ude og køre og gaa og kan ikke mærke andet til det hele, end at hun har faaet Brystet fuldt af Mælk. Hun ammer selv Barnet, og dette trives foreløbig udmærket. Alligevel

[2]

vover jeg endnu ikke ret at glæde mig over det. Jeg er saa dødelig angst for at miste det. Men jeg haaber, Angsten noget vil fortage sig, naar Barnet er ude over den Alder, hvori vor lille Dreng døde.

Det er jo overhovedet det triste ved at blive ældre, at man ikke længere har nogen Glæde helt ubeskaaren. Hvor meget lifligere vilde det ikke lyde i mine Øren at høre vor lille Pige

skrige, hvis jeg ikke altid maatte tænke paa min lille Dreng, der græd. I alle glæder blander der sig saaledes bitre Minder om tilsvarende Glæder, man har haft, men mistet. Saaledes gaar det i hvert Fald mig. Jeg har afvexlende ejet meget og mistet meget, og de Tab, jeg har lidt, forbitrer mig altid noget af Nydelsen ved de Erstatninger, jeg har faaet. Derfor kan jeg ikke være enig med Dem i, at Skæbnen var mig saa særlig huld,[?] da den i sin Tid ramte mig saa haardt. De véd ikke, hvad det vil sige at have det saaledes med fem Aar af sit Liv, end og fem af de bedste, at ingen tør tale med En derom, og at man ikke heller selv tør tænke paa

[3]

dem, fordi alle Minder fra dem, selv de smukkeste, er blevne forgiftede og forbitrede. Jeg ved meget godt selv, jeg ved det vistnok bedre, end andre maaske tror, at Opløsningen af mit første Ægteskab paa en vis maade har været til min Gavn. Jeg vilde dog ikke kunne sige hvorledes, uden at tale mere anerkendende om mig selv, end det egentlig ligger for mig. Men jeg ved ogsaa godt og bedre end nogen anden kan vide, at jeg ikke er gaaet ud af hin Katastrofe uden stort Tab af den gode Tro til Livet, uden hvilken Livet synes mig en uafbrudt Række af Vanskeligheder at overvinde. –

Men lad os tale om noget andet. Jeg skriver dette i Museet, og foran mig ligger Deres Møbeltegninger. Hvilket Arbejde De dog har nedlagt i dem! Jeg synes om de fleste; jeg holder overordentlig meget af enkelte; jeg finder i dem alle en Stil, der ikke ligner andres, – det

skulde da være de gamle Etruskers. Er det galt? Eller er det rigtigt, at det er den, ... for, jeg ikke kan se paa disse Tegninger uden at mindes, at de er gjorte i Italien? Jeg kan ikke med Bestemthed paapege, at dette eller hint er etruskisk,

[4]

men alle Deres Møbler synes mig at være af saadan god gammel Familje, der minder mig om hint udmærkede Folkeslag. Dog er der et Par, som jeg ikke rigtig kan forsone mig med, navnlig dem, hvis Grundform er denne: [tegning af geometrisk figur] Det er ikke Grundformen selv, jeg har noget imod, i hvert Fald ikke saa længe Siderne er ligelinjede. Men det er de lodrette Linjer, De indlægger i den. Tag F.ex. Kommoden med de. to rektangulære Døre. Allerede paa Tegningen ser det bedragerisk ud, som om de lodrette Linjer løb sammen opefter (en Følge af, at de udgaar fra samme Punkt som de fra hinanden løbende Sidelinjer i Møblet[]). Endnu mere vil det sikkert synes saaledes i det udførte Møbel. Værre forekommer det mig dog, at hele det Hjørne, jeg her sgrafferer [tegning af geometrisk figur med skraveret område], ikke indgaar konstruktivt i det Hele, men blot er Atrap. Langt bedre synes denne Grundform mig egnet til at have en horizontal Inddeling med Skuffer, der gaar helt ud til Sidelinjernerne, altsaa saaledes [tegning af skuffefront]

[5]

Men dette er jo kun en Bagatel i Forhold til den store mængde udmærkede Ting, Tegningerne indeholder. Blot nu nogle af dem maatte blive

udførte; men om nogle Dage rejser Krohn til Italien for flere Maaneder, og jeg tvivler om, at han forinden faar truffet noget Arrangement i denne Retning. Noget forskrækket tror jeg, han blev ved at se, hvormeget De havde anvendt paa Tegningerne. Om disse bliver udførte eller ej, skal jeg imidlertid nok sørge for, at Museet beholder dem. Gør Krohn Vanskeligheder, køber jeg dem til Bibliotheket; men i saa Fald maa De vente til Nytaar med Betalingen. Hvor meget koster de? –

Tak for de opmuntrende Ord, De skrev om mit Arbejde. Det er skredet ganske godt frem; men nu vil jeg følge Deres Raad og lægge det bort i nogle Maaneder. Det var naturligvis dumt, at jeg tillagde Christiansens Gaben nogen Betydning; men jeg har det oprigtig talt paa det sidste noget smaat med mere intelligente Exemplarer i min omgang. Jeg véd ikke,

[6]

hvor de.. er blevne af; men jeg véd, jeg savner noget i saa Henseende. Jeg tror, jeg faar med Aarene den Svaghed, at jeg gærne vil, at Folk skal holde af mig. Men Folk synes ikke at have en tilsvarende Svaghed overfor mig.

Jeg glæder mig over at høre, at De ska til Ribe. Ikke blot tror jeg, at Ribe "ligger bedre" for Dem end Italien, men dér har man Dem dog ogsaa lidt nærmere. Det er heller ikke til at udholde, at den eneste ene, der gælder for flere, næsten altid er borte. Men til Vinter bliver De

vel i København? Saa skal De
være god [ved] mig og komme ofte, meget
ofte og besøge mig.

Send mig snart det 3die af de store
Breve og lad der blive mindst et
4de. Lad mig vide, hvis De kommer
over København paa Vejen til Ribe.
Saa kommer jeg ind til Byen (vi
flytter om nogle Dage til Bagsværd)

[7]

for at være en Aften sammen med Dem.

Vi skal sidde paa et smukt Sted og
spise god Mad og drikke sund Vin
og kun græde lidt over vore egne Folk,
men le meget af de norske og tyske.
Aubert til Nabo! Og De er ikke flygtet!
(lad nu ikke Brevet ligge aabent paa
Deres Bord). Jo vist er han rar,
men han er jo en Smule splittergal
og dertil saadan rædsom Snob efter de
rædsomme Kunsthistorikere, De
omtaler. Jeg kender dem personlig ikke;
men jeg læser jo det meste af det, de
skriver og ved, hvad det er for smaa
og usle Pedanter, naar de da ikke er
bare Vigtigpetere.

Lev vel. Kom, kom snart. Paa
Gensyn da under gode Forhold for os
begge. Hjærtelige Hilsener fra min
Kone og
Deres hengivne Ven
Emil Hannover.

4 juli 1899

Kære Robert

Tak for Brevet i Anledning af
vo lille Piges Fødsel. Tak ogsaa
for det 2de af de store Breve fra
Sicilien, som jeg haardt megen glad
af og stort Interesse. Jeg kunde naturligvis
forlempet have kvitteret for det med
Takelse; men jeg kunde ikke samle mig
til et ordentligt Brev, og jeg vilde ikke
nøjs med at takke for det med et Par
Linjer. Naar, saa gik jo Tiden, — lang-
samt nok forresten, for det var jo en
Ventetid, der uventet blev længere
end beregnet. Omridet indfaar jeg
den lille Tøs sig. Det var d. 19 Juni,
og alt gik saa vel og let, at min
Kone begynte (hun haardt heller ikke
knygt, medens det stod paa) erklærede,
at det gjord egentlig ikke ondt. I
jaar var det 14 Dage siden. Hun er
allerede oppe hele Dage, har været
baad ind at køre og gaa og kan ikke
mærke andet til det hele, end at hun
har faaet Børstet færd af mælk.
Hun ammer selv Børnet, og dette
trives foreløbig indmærket. Alligevel

vores i en smid ikke ret at glæde mig
over det. I er saa dødelig angst for at
miste det. Men i haaber, Angsten
møjet vil fortage sig, naar Barnet er
ind over den Alder, hvori vor lille
Dreng står.

Det er jo overhovedet det triste vel
at blive ældre, at man ikke længer
har nogen Glæde helt ubestaaen.
Hvor meget lifligere vilde det ikke lyde
i mine Øren at høre vor lille Pige
sige, hvis i ikke altid maatte tænke
paa min lille Dreng, der gik i alle
glæder blandede der sig saaledes bittere
minster om tilsvarende glæder, man
har haft, men mistet. Saaledes gaar
det i hvert Fald mig. I har afprent
gjet meget og mistet meget, og de Tab,
i har lidt, forbitte mig altid ^{møjet at} ~~afgjøre~~
ved de Erstatninger, i har faaet. Derfor
kan i ikke være enig med Dem i, at
Skabnen var mig saa særlig hård,
da Dem i sin Tid ramte mig saa hårdt.
De vil ikke, hvad det vil sige at
have det saaledes med fem Aar af
sit Liv, endog fem af de bedste, at
ingen tør tale med Dem derom, og at
man ikke heller selv tør tænke paa

Dem, fordi alle Minde fra Dem, selv de
småteste, er bleve forgiftede og forbitrede.
Jeg ved meget godt selv, jeg ved det vistnok
bedre, end andre maaske tror, at Opløs-
ningen af mit første Ægteskab paa en vis
Maad har været til min Gavn. Jeg
vildt dog ikke kunne sige hvorledes, uden
at tale mere anerkendend om mig selv,
end det egentlig ligger for mig. Men jeg ved
opaa godt og bedre end nogen anden kan
vide, at jeg ikke er gaaet ud af min
Katastrofe uden stort Tab af den gode Tro
til Livet, uden hvilken Livet synes mig
en uafbrudt Række af Vanskeligheder
at overvinde. —

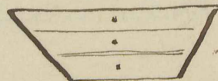
Men lad os tale om noget andet. Jeg
skriver dette i Museset, og foran mig
ligge Deres Møbeltegninger. Hvilket
Arbejde De dog har udført i Dem! Jeg
synes om de fleste; jeg holder overordentlig
meget af enkelte; jeg finder i Dem alle
en Stil, der ikke ligner andres, — det
skulde da være de gamle Strøkers. Er
det galt? Eller er det rigtigst, at det ^{er} Deres
egne for, jeg ikke kan se paa disse
Tegninger uden at minde, at de er gjort
i Italien? Jeg kan ikke med Bestemthed
paapege, at dette eller hiint er etruskisk,

20.

men alle Deres Møbler synes mig
at være af saadan god gammel Færdig-
hed, da minder mig om hint udmærket
Folkeslag. Dog er der et Par, som jeg
ikke rigtig kan forstaae mig paa,
nemlig den, hvis Grundform er denne:

Det er ikke Grundformen selv, jeg
har noget imod, i hvert Fald ikke saa
lange Siderne er ligelængdede. Men det
er de lodrette Linjer, de indslæpper i
den. Tag f. Ex. Kammaten med de to
rektangulære Døre. Allerede paa Tegning
ser det betraget ud, som om de
lodrette Linjer løb sammen oppefter (en
Følge af, at de udsaar fra samme
Punktet som de for hinanden løbende
Sidelinjer i Møblen. Endnu mere vil
det sikkert synes saaledes i det ud-
førte Møbel. Være forekommer det
mig dog, at hele det Hjørne, jeg
her skafferer , ikke indgaar
konstruktivt i det Hele, men blot er
Abras. Længt bedre synes denne Grund-
form mig egnet til at have en
horizontal Inddeling med Skuffer,
der gaar helt ud til Sidelinjierne, altsaa
saaledes

Men dette er jo kun en Bagatel
i forhold til den store Mængde
i bemærket Ting, Tegningerne indeholder.
Blev nu nogle af den maatte blive
i udforte; men om nogle Dage rejser
Krohn til Italien for flere Maanedes,
og jeg tvivler om, at han forinden
faar truffet noget Arrangement i
denne Retning. Noget forskeraktet tror
jeg, han blev vel at se, hvormeget
de haad anvendt paa Tegningerne.

Om disse bliver i udforte eller ej, skal
jeg imidlertid nok sørge for, at Min.
sekt beholter dem. Gaa Krohn Vandske,
ligheder, køber jeg dem til Biblioteket,
men i saa Fald maa de vente til
Nystaar med Betalingen. Hvormeget
koster de? —

Tak for de opmuntrende Ord, de skrev
om mit Arbejde. Det er skrevet ganske
galt frem; men nu vil jeg følge
Deres Raad og lægge det bort i nogle
Maanedes. Det var naturligvis
tænkt, at jeg tilladte Christiansens
Gaben nogen Betegnelse; men jeg har
det oprigtig talt paa det sidste noget
smaat med mere intelligente Ex.
emplarer i min Orngang. I vil ikke,

hva det er bleven af; men jeg
vet, jeg saamer noget i saa Henseend.
Jeg tror, jeg faar med Aarene den
Svaghet, at jeg gerne vil, at Folk
skal holde af mig. Men Folk synes
ikke at have en tilsvarende Svaghet
overfor mig.

Jeg glæder mig over at høre, at de
skal til Ribe. Ikke blot tror jeg,
at Ribe ligger bedre for Dem end
Italien, men der har man Dem
dog ogsaa lidt nærmere. Det er heller
ikke til at iudhold, at den eneste
ene, der jælder for flere, næsten altid
er borte. Men til Vinter bliver de
vel i Köbenhavn? Saa skal de
være god mig og komme ofte, mest
ofte og besøge mig.

Send mig snart det 3de af de store
Brev og lad de blive mindst et
4de. Lad mig vid, hvis de kommer
over Köbenhavn paa Vejen til Ribe.
Saa kommer jeg iud til Brygen (vi
flytter om nogle Dage til Baysvort)

for at være en Aften sammen med Dem.
Vi skal sidde paa et smukt Sted og
spise god mad og drikke rind Vin
og kun grad lidt over vore egne Folke,
men de meget af de norske og tyske.
Aubert til Nabo! og De er ikke flyttet!
9. (lad mig ikke Brevet ligge aabent paa
Deres Bord). Jo vist er han rar,
men han er jo en smule splittet
og det er saadan retsam Snob efter de
retsamme Kunsthistorikere, de
outale. Jeg kendte Dem personlig ikke;
men jeg læser jo det meste af det, de
skriver og ved, hvad det er for smaa
og usle Petanter, naar de da ikke er
bare Vigtigheder.

Lev vel. Kom, naar snart. Paa
gensyn da under god Forhold for os
begge. Hjærtelig Hilsener fra min
Kone og

Deres hengivne Ven

Emil Mannover.